

14. POSTAWA AKCEPTACJI DRUGIEGO CZŁOWIEKA

I. PROSPEKT WARTOŚCI

Akceptacja oznacza postawę życzliwego i pozytywnego odniesienia do drugiego człowieka. Ta gotowość otwarcia się na drugą osobę i przyjęcie jej odrębności jest przyzwoleniem na inność. Każda osoba jest akceptowana bezwarunkowo, jej czyny, działania i zachowania – warunkowo.

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój emocjonalny.

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Akceptacja drugiego człowieka.

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność okazywania akceptacji.

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Akceptacja samego siebie.
- Na czym polega akceptacja drugiego człowieka?

- Akceptacja to nie tylko stosunek do innych ludzi, ale także do otaczającego nas świata.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

→ NORMY

- Słabości, wrażliwe punkty i wady stanowią ważną i akceptowalną część osobowości.
- Akceptacja nie oznacza przyjęcia biernej postawy i porzucenia wyznawanych wartości.
- Aprobata społeczna potwierdza tożsamość osoby oraz gwarantuje jej poczucie bezpieczeństwa.
- Porażka, odrzucenie czy wstyd wzmagają potrzebę społecznej akceptacji.

→ ZASADY

- Akceptuję drugiego człowieka takim, jakim jest; razem z jego wadami.
- Staram się rozumieć dzielące nas wszystkich różnice.
- Nie oceniam innych powierzchownie.
- Inność nie budzi we mnie lęku.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

→ NORMY

- Akceptacja jest podstawową potrzebą psychiczną człowieka.
- Sposobem okazywania akceptacji jest ofiarowanie człowiekowi czasu.
- Warunkiem samoakceptacji w dorosłym życiu jest doświadczanie akceptacji w relacjach z rodzicami.
- Atmosfera akceptacji w domu rodzinnym daje poczucie bezpieczeństwa oraz wpływa na harmonijny rozwój.

→ ZASADY

- Potrzebę akceptacji córki/syna zaspokajam poprzez okazywanie mu troski i miłości.
- W przypadku braku akceptacji mojego potomka w szkole staram się poznać źródło problemu.
- Nie próbuję zmieniać córki/syna, nie oceniam i nie porównuję z kolegami/koleżankami/kolegami ze szkoły.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

→ NORMY

- Uczeń, który akceptuje siebie, chętniej się uczy, lepiej współpracuje z rówieśnikami.

- Brak akceptacji może także dotyczyć sfery materialnej, dyskryminacji rasowej, narodowej lub społecznej.
- Nauczyciel okazuje akceptację bezwarunkową w odniesieniu do osoby, a warunkową w odniesieniu do jej postępowania.

→ ZASADY

- Zachęcam młodzież do postawy dialogu wobec innych.
- Dbam, aby w klasie obalano stereotypy i niwelowano uprzedzenia.
- Organizuję pogadanki w klasie na temat tolerancji i potrzeby akceptacji innych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie korzystają z mapy myśli i w grupach wypisują skojarzenia ze słowem „akceptacja”. Na podstawie podanych propozycji próbują sformułować definicję akceptacji. Następnie porównują stworzone przez siebie definicje z definicjami z różnych źródeł (słowniki, encyklopedie). W dalszej części zajęć nauczyciel prosi uczniów o odpowiedź na pytanie: Czy zawsze trzeba akceptować wszystkie zachowania? Uczniowie wymieniają sytuacje, które nie powinny być akceptowane, np. brak szacunku wobec osób niepełnosprawnych, przemoc fizyczna i psychiczna.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Uczeń wie, że nie należy oceniać nikogo pochopnie na podstawie pierwszego wrażenia, wyglądu, pochodzenia, rasy, przekonań. Szanuje innych i ich poglądy. Zdaje sobie sprawę z tego, że każdy ma prawo do własnego zdania. Stara się rozumieć dzielące nas wszystkich różnice. Akceptuje swoich rówieśników bezwarunkowo, natomiast ich czyny warunkowo. Młodzież wie, że nie wolno akceptować zachowania, które może być niebezpieczne i szkodliwe dla drugiego człowieka.

1.10. ZAGROŻENIA

Wielu ludzi doświadcza braku pełnej akceptacji ze strony innych. Często istnieje pokusa sprawdzania wiarygodności deklarowanej aprobaty. Jednakże akceptacja jako podstawowa potrzeba człowieka jest niemożliwa do zaspokojenia w momencie, gdy ciągle sprawdzamy wiarygodność relacji i stawiamy wielkie żądania wobec osób nam bliskich. Pogłębia to jeszcze bardziej uczucie samotności i izolacji.

II. WYBRANA LITERATURA Z KOMENTARZEM

Z LEGEND DAWNEGO EGIPTU

” Teraz wszedł do sali kanclerz państwa i skłoniwszy się księciu, mówił:

– Potężny Ramzes, widząc, że już mu się wzrok zaćmiewa, odesłał mnie do ciebie z rozkazem: „Idź do Horusa i ślepo spełniaj jego wolę. Choćby ci kazał spuścić z łańcucha niewolników, a lud obdarować wszystką ziemią, uczynisz to, gdy zobaczysz na jego ręce mój święty pierścień, bo przez usta władców mówi nieśmiertelny Ozyrys”.

– Tak daleko nie sięga serce moje – rzekł Horus. – Ale zaraz napisz mi edykt, jako ludowi zniża się czynsz dzierżawny i podatki o połowę, a niewolnicy będą mieli trzy dni na tydzień wolne od pracy i bez wyroku sądowego nie będą bici

kijem po grzbietach. I jeszcze napisz edykt, odwołujący z wygnania mego nauczyciela, Jetrona, który jest najmędrszym i najszlachetniejszym z Egipcjan. Tak powiedziałem...

↑ B. Prus, *Z legend dawnego Egiptu*, Wydawnictwo Greg, Kraków 2020, s. 7-8.

KOMENTARZ

W noweli pt. *Z legend dawnego Egiptu* Bolesław Prus (1847-1912) przenosi swoich czytelników w starożytne czasy faraona Ramzesa. Schorowany i bliski śmierci władca wciąż jednak troszczy się o dobro państwa i ciągłość władzy, którą zamierza przekazać w ręce prawowitego następcy, swojego wnuka Horusa. Młody, wykształcony i świadomy swojej roli książę, pomny na wszystkie niesprawiedliwości wojowniczego, bezwzględnego i mściwego Ramzesa, planuje szeroko zakrojone reformy. Pierwsze projekty jego edyktów dotyczą obniżenia podatków i lepszego traktowania niewolników, jeńców wojennych czy prostego ludu. Horus potrzebę akceptacji drugiego człowieka przejawia w szukaniu sojuszy i utrzymaniu pokoju. Ostatecznie jednak następuje zwrot akcji i Ramzes w cudowny sposób wraca do zdrowia, Horus zaś umiera ukąszony przez jadowitego pająka.

Wykreowana przez Bolesława Prusa postać młodego księcia jest wzorem akceptacji drugiego człowieka. Reprezentuje nowy ład, nowe spojrzenie i skostniałemu systemowi przynosi powiew świeżości. Dostrzegając niedolę prostego ludu, niewolników i jeńców, widzi w nich przede wszystkim osoby i dąży do poprawy ich losu.

III. NAUCZANIE

3.1. SUGESTIE FILOZOFICZNE

Akceptacja samego siebie to podstawowy element prawidłowego współdziałania z innymi. Potrzeba akceptacji jest wpisana w naturę człowieka. Budowanie relacji międzyludzkich opartych na dobrej komunikacji związane jest z akceptacją drugiego człowieka, takim jakim jest. Poznaniem jego słabych i mocnych stron.

Filozof Leszek Kołakowski podkreśla, że stoicka akceptacja opiera się na podziale na rzeczy zależne i niezależne od nas. Zależne jest to, jakie mamy nastawienie do innych ludzi i co o nich sądzimy, ale nie mamy wpływu na to, co uważają i jak się zachowują. „Fundamentem postawy szacunku i akceptacji drugiego człowieka jest uznanie jednostki za podmiot i osobę ludzką, która posiada wrodzoną, nienaruszalną i niezbywalną godność osobową. U podstaw tych założeń leżą m.in. myśl chrześcijańska (w tym personalizm K. Wojtyły) oraz filozofia egzystencjalna i filozofia dialogu”¹.

3.2. SUGESTIE DYDAKTYCZNE I PEDAGOGICZNE

Brak akceptacji niektórych uczniów przez rówieśników to znany problem szkolnictwa. Najczęstszą przyczyną odrzucenia ucznia przez rówieśników jest inność. Nieakceptowane bywają dzieci, które są nowe w klasie, źle się uczą, ale też te, które są faworyzowane przez nauczycieli. Sprawą odrzucenia przez innych powinien zająć się jak najszybciej szkolny pedagog oraz nauczyciele i wdrożyć odpowiednie działania.

3.3. SUGESTIE PSYCHOLOGICZNE

Marshall Rosenberg stwierdził, że dorastająca młodzież, która źle myśli o sobie, ma skłonność do myślenia źle o innych, czyli jeśli człowiek akceptuje siebie, akceptuje też innych i wierzy, że inni o nim dobrze myślą. Jeśli człowiek nie akceptuje siebie, to bardzo trudno będzie mu budować głębokie związki z innymi. Akceptacja siebie jest pewnym fundamentem, który stanowi podstawę psychicznego dobrostanu. „Samoakceptacja oznacza przyjęcie swojej osoby taką, jaką jest w rzeczywistości, z mocnymi i słabymi stronami. Przejawia się także w pogodzeniu się z własnym biegiem życia (akceptacja przeszłości) oraz w akceptacji własnej ograniczoności. Autentyczna akceptacja siebie jest możliwa przy dużym wglądzie i rozwiniętej samoświadomości”².

1 M. Niemczyk, *Akceptacja*, w: *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej*, red. K. Chałas, A. Maj, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2016, s. 81.

2 Tamże, s. 79.

IV. NAUCZANIE RELIGIJNE

4.1. TEOLOG

Miłość Boga do człowieka jest czystym darem. Bóg nie kocha człowieka za to, kim jest, ale dlatego, że jest. Każdy człowiek był przez Boga zaakceptowany, zanim zaczął istnieć. Jego miłość posiada charakter stwórczy, stwarza człowieka, jest źródłem istnienia.

Na kartach Nowego Testamentu wielokrotnie ukazana jest postawa akceptacji Jezusa wobec drugiego człowieka. Syn Boży nie potępia człowieka, jest na niego zawsze otwarty. Czym innym jest grzech, to właśnie grzech jest napiętnowany przez Jezusa. Nigdy człowiek. Bóg akceptuje człowieka ze wszystkimi słabościami, oddzielając osobę od grzechu. Możemy tu przytoczyć przykłady z Ewangelii: o kobiecie cudzołożnej (por. J 8,1-11), uzdrowienie niewidomego od urodzenia (por. Mk 8,22-26), przyjęcie zaproszenia do domu Zacheusza (por. Łk 19,1-10), rozmowy z celnikami i grzesznikami (por. Mt 9,9-13; 11,19; 21,28-32; Mk 2,13-17; Łk 5,27-32; 19,1-10). Jezus przede wszystkim widzi człowieka, na którego zawsze patrzy z miłością i otwartością.

4.2. NAUCZANIE PAPIESKIE

” Każdy chrześcijanin czuje się powołany, aby dzielić trudy i cierpienia bliźniego, w którym ukrywa się sam Bóg. Jednakże otwarcie się na potrzeby brata wymaga okazania mu szczerzej akceptacji, co jest możliwe tylko dzięki przyjęciu osobistej postawy ubóstwa w duchu. [...] Stan duchowego ubóstwa jest owocem nowego serca, które daje nam Bóg, zaś w okresie Wielkiego Postu owoc ten powinien dojrzewać dzięki konkretnym postawom, takim jak duch służby, otwartość na potrzeby drugiego człowieka, pragnienie jedności z bratem, konsekwentna walka z pychą, która niszczy szacunek należny bliźniemu.

↑ Jan Paweł II, *Orędzie na Wielki Post 1998 r.*, 9.09.1997, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/ WP/jan_pawel_ii/przemowienia/oredzie_wpost1998 [dostęp: 31.08.2022].

” Zasadniczo miarę człowieczeństwa określa się w odniesieniu do cierpienia i do cierpiącego. Ma to zastosowanie zarówno w przypadku jednostki, jak i społeczeństwa. Społeczeństwo, które nie jest w stanie zaakceptować cierpiących ani im pomóc i mocą współczucia współuczestniczyć w cierpieniu, również duchowo, jest społeczeństwem okrutnym i nieludzkim. Społeczeństwo nie może jednak akceptować cierpiących i wspierać ich w cierpieniu, jeśli nie są do tego zdolne jednostki. Co więcej, jednostka nie może akceptować cierpienia drugiego, jeśli ona sama nie potrafi odnaleźć w cierpieniu sensu, drogi oczyszczenia i dojrzenia, drogi nadziei. Zaakceptować drugiego, który cierpi, oznacza bowiem

przyjąć na siebie w jakiś sposób jego cierpienie, tak że staje się ono również moim. Właśnie dlatego jednak, że staje się ono teraz cierpieniem podzielanym, że jest w nim obecny ktoś inny, oznacza to, że światło miłości przenika moje cierpienie.

↑ SpS 38.

” Z drugiej strony nie mogę jednak ograniczać swojego życia do relacji z małą grupą, ani nawet z własną rodziną, ponieważ nie da się zrozumieć siebie bez szerszej struktury relacji: nie tylko tej aktualnej, ale i tej, która mnie poprzedziła i kształtowała w trakcie mego życia. Mój związek z osobą, którą cenię, nie może pomijać faktu, że osoba ta nie żyje tylko dla swej relacji ze mną, ani też ja nie żyję tylko moim odniesieniem do niej. Nasza relacja, jeśli jest zdrowa i prawdziwa, otwiera nas na innych, którzy powodują nasz wzrost i nas ubogacają. Najszlachetniejszy zmysł społeczny jest dziś łatwo niweczony w obrębie przeżyć egoistycznych, jawiących się pozornie jako głębokie relacje. Natomiast miłość, która jest autentyczna, która pomaga się rozwijać, i najszlachetniejsze formy przyjaźni, mieszkają w sercach, które pozwalają się dopełniać. Wiąż oblubieńcza i więź przyjacielska nakierowane są na otwarcie serc wokół siebie, na uczynienie nas zdolnymi do wyjścia z własnych ograniczeń, aż po akceptację wszystkich. Grupy zamknięte i pary skupione na sobie, stanowiące jakby „my” przeciwstawione całemu światu, są zazwyczaj wyidealizowanymi formami egoizmu i zwykłego chronienia siebie.

↑ FT 89.

4.3. PISMO ŚWIĘTE

” Kto was przyjmuje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, przyjmuje Tego, który Mnie posłał. Kto przyjmuje proroka jako proroka, nagrodę proroka otrzyma. Kto przyjmuje sprawiedliwego jako sprawiedliwego, nagrodę sprawiedliwego otrzyma. Kto poda kubek świeżej wody do picia jednemu z tych najmniejszych, dlatego że jest uczniem, zaprawdę, powiadam wam, nie utraci swojej nagrody.

↑ Mt 10,40-42.

4.4. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

” Wszyscy ludzie, stworzeni na obraz Jedyne Boga, obdarzeni taką samą rozumną duszą, mają tę samą naturę i to samo pochodzenie. Wszyscy, odkupieni przez ofiarę Chrystusa, są wezwani do uczestniczenia w tym samym Boskim szczęściu; wszyscy więc cieszą się równą godnością.

↑ KKK 1934.

V. LITERATURA

Benedykt XVI, *Encyklika Spe salvi*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2007.

Czarnawska M.M., *Przyjazne porozumiewanie się. Wzajemny szacunek, wzajemna akceptacja, radość z kontaktu*, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2006.

Dziewiecki M., *Komunikacja wychowawcza*, Wydawnictwo Salwator, Kraków 2013.

Dyer W.W., *Pokochaj siebie*, tłum. M. Waszkiewicz, Wydawnictwo Czarna Owca, Warszawa 2020.

Franciszek, *Encyklika Fratelli tutti*, Wydawnictwo M, Kraków 2020.

Jan Paweł II, *Orędzie na Wielki Post 1998 r.*, 9.09.1997, [online:] https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/przemowienia/oredzie_wpost1998 [dostęp: 31.08.2022].

Jan Paweł II w komunikowaniu międzykulturowym. *O sztuce dialogu z Innym*, red. A. Dudziak, A. Żejmo, Wydawnictwo Naukowe i Specjalistyczne Vertum, Olsztyn 2014.

Kądziołka W., *Dialog źródłem wychowania w rodzinie*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2012.

Niemczyk M., *Akceptacja*, w: *Encyklopedia aksjologii pedagogicznej*, red. K. Chałas, A. Maj, Polskie Wydawnictwo Encyklopedyczne, Radom 2016, s. 79–81.

Petrie P., *Komunikacja w pracy z dziećmi i młodzieżą. Wprowadzenie do pedagogiki społecznej*, tłum. J. Gilewicz, Wydawnictwo Zys i S-ka, Poznań 2013.

Plieth-Kalinowska I., Musielewicz A., *Akceptacja i adaptacja społeczna dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi. Wybrane zagadnienia*, Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2019.

Prus B., *Z legend dawnego Egiptu*, Wydawnictwo Greg, Kraków 2020.

